

Notitie

Aan: Bestuurlijk Overleg IJsselmeervisserij
Van:
Onderwerp: Alternatief beheer schubvis
Datum: 27.3.2017, herzien op 18.5.2017
Kenmerk: 2017/ DB

Introductie

Wageningen Marine Research (WMR) heeft in opdracht van het ministerie van Economische Zaken adviezen uitgebracht¹ voor de visserij in het IJssel- en Markermeer voor het visseizoen 2017/ 2018. In het bestuurlijk overleg van 31 maart 2017, heeft het bestuur van de PO IJsselmeer een voorstel gedaan voor een alternatief beheer van de schubvisbestanden baars, snoekbaars, brasem en blankvoorn met meer verantwoordelijkheid voor de vissers zelf. De staatssecretaris heeft de PO IJsselmeer de gelegenheid geboden om binnen een maand het gepresenteerde voorstel, het zogenaamde 'Plan B', aan te passen op de volgende punten:

- Aanpassingen van de maaswijdte, ophoging en maximering, om blankvoorn en brasem te beschermen.
- Mogelijkheid bieden aan wetenschappers om mee te gaan aan boord om beter inzicht te krijgen in de vangsten.
- Alle vissers betrekken.
- Privaatrechtelijke borging en sanctionering voor de hele sector.

In deze notitie wordt het bestuurlijk overleg nader geïnformeerd over het aangepaste voorstel (1) en wordt gevraagd om een besluit te nemen over dit voorstel (2).

Feiten

- WMR maakt voor haar advies gebruik van de internationaal geaccepteerde aanpak van ICES voor zogenoemde gegevensarme bestanden (*Data Limited Stocks of DLS*). Deze aanpak is gebaseerd op het voorzorgsprincipe en is in voorgaande jaren ook toegepast. In feite zijn er **twee type voorzorgen**: (1) voorkomen dat vangsten teveel variëren, want te grote variatie geeft door het gebrek aan gegevens teveel onzekerheid en te grote variatie is ook niet goed voor de visserijsector, (2) borgen van een extra zekerheid dat bestanden echt op orde blijven. Dit laatste type (2) werd in eerdere jaren in de ICES-methodiek maar 1 keer uitgevoerd, maar sinds december 2016 (voor dit type 'Data Limited Stocks') moet vaker geëvalueerd worden of deze moet worden toegepast. Kortom: deze aanpassing van type 2 voorzorg (↓20% reductie visserij-inspanning) is zeer recent.

¹ Adviesrapport WMR, dd. 23 maart 2017, <http://www.wur.nl/nl/Expertises-Dienstverlening/Onderzoeksinstituten/marine-research/show-marine/Adviezen-visserij-IJssel-en-Markermeer-voor-visseizoen-2017-2018.htm>

- WMR constateert dat de bestanden van brasem en blankvoorn blijven afnemen. Het beeld voor baars en snoekbaars is in de laatste één of twee jaar positiever. Een vergelijkbaar beeld komt naar voren uit de enquête die in het najaar van 2016 is gehouden onder vissers.
- Als uitgegaan wordt van de doelstelling dat de bestanden niet verder in omvang achteruit mogen gaan, komen de vangstadvisen voor het seizoen 2017/2018 uit op: terug naar 96 procent van de recente vangsten voor baars, terug naar 92 procent voor snoekbaars en terug naar 64 procent voor brasem en blankvoorn. Omdat ze niet afzonderlijk gevangen worden, blankvoorn en brasem worden ook gevangen in de staandwantsvisserij op (snoek)baars, zal het vangstadvis van de soort die er het slechtst voor staat (brasem en in mindere mate blankvoorn), leidend zijn voor het inspanningsadvies. Hiermee komt zowel voor de staandwants- als voor de zegenvisserij het advies uit op: reduceren naar 64 procent van de huidige hoeveelheid toegestane inspanning. In feite fungeert brasem en in mindere mate blankvoorn, als een *choke species* omdat het beheer uitgaat van de zwakste schakel.
- De overheid wil in de komende periode van circa 15 jaar toewerken naar herstel van de visbestanden in het IJsselmeer en het Markermeer, dat wil zeggen: meer, grotere en oudere vissen. Wageningen Marine Research geeft daarom ook een aanvullend advies: om het gewenste herstel te bewerkstelligen, zijn vooral voor blankvoorn en brasem aanvullende maatregelen nodig; voor snoekbaars en baars zijn geen aanvullende maatregelen nodig omdat deze visbestanden er beter voorstaan.
- WMR heeft aan de vissers van de PO IJsselmeer een presentatie gegeven over de vangstadvisen voor schubvis op 18 maart 2017. De verontwaardiging en teleurstelling bij de vissers was groot toen bleek dat volgens het model van de DLS geadviseerd wordt om vanaf 1 juli 2017 de visserij-inspanning te verminderen met 36%. Vissers treffen in toenemende mate juist meer snoekbaars en baars in hun netten aan en hadden verwacht dat dit na jaren van zware beperking sinds 2014, beloond zou worden door een positief vangstadvis. Als de extra voorzorg die in 2016 is geïntroduceerd achterwege blijft, kan er zelfs een toename voor de snoekbaars (↑15%) en baars (↑20%) gelden en een beperkte afname voor de blankvoorn (↓20%) en brasem (↓20%). Kortom, een heel ander beeld. Onderstaande matrix maakt duidelijk wat het verschil is tussen het advies met en zonder extra voorzorg van 20% voor de soorten snoekbaars (Sb), Baars (Ba), blankvoorn (Bl) en brasem (Br):

	Sb	Ba	Bl	Br
met	0.92	0.96	0.64	0.64
zonder	1.15	1.20	0.80	0.80

- Het advies van WMR is gebaseerd louter op de gegevens van de jaarlijkse najaar survey. De gegevens van de visserij, de papieren logboeken, zijn niet bruikbaar omdat er nog geen betrouwbare jarenreeks van is. Maar ook omdat er geen zekerheid is over de betrouwbaarheid ervan doordat controle en handhaving ontbreken. Als dit niet verandert zal tot in lengte van jaren het advies gebaseerd zijn op beperkte gegevens (DLS) met grote mate van voorzorg.
- In de Tweede Kamer is eind vorig jaar een motie van het lid Dijkgraaf² aangenomen waarin wordt gesteld dat het huidige visstand onderzoek, vanwege de toenemende helderheid van

² Motie Dijkgraaf, 8 december 2016, 29664 nr. 168.

het water en een andere verdeling van de vis in de waterkolom (*wegduikgedrag* vissen), een steeds minder representatief beeld geeft van de visstand in het IJsselmeer en de bijbehorende trend. Echter op basis van deze data worden wel ingrijpende maatregelen genomen. De regering wordt dan ook verzocht om het onderzoek aan te passen en het beleid hierop af te stemmen.

- De beheerdoelen voor de verschillende schubvis bestanden zijn niet duidelijk gedefinieerd. Het huidige beheer is gebaseerd op de zwakste schakel (*choke species*) omdat men uitgaat van een gemengde visserij. Het is maar zeer de vraag of de groei van het brasem bestand wenselijk is. Om de doelen van de Kaderrichtlijn Water te halen worden brasems op bepaalde binnen wateren juist weggevisst om het water helder te maken. Voor brasem (en blankvoorn) is niet eens een minimum maat gedefinieerd zoals wel het geval is voor snoekbaars en baars³. Deze minimum maat is bedoeld om juveniele, niet geslachtsrijpe, exemplaren te beschermen. Dat maakt het definiëren van een beheer doel, zoals wel het geval is voor snoekbaars⁴, voor brasem en blankvoorn lastig. Uit onderzoek⁵ blijkt bovendien dat er tussen brasempopulaties in Nederlandse waterlichamen grote verschillen bestaan. In bepaalde wateren is sprake van een oververtegenwoordiging van bepaalde lengteklassen wat vooral samenhangt met voedselbeschikbaarheid en predatie door visetende watervogels (aalscholvers). Van een evenwichtige populatie opbouw waarin alle lengte klassen (leeftijden) vertegenwoordigd zijn, is geen sprake. Ter illustratie treft u bijgaand het artikel *Brasem uit balans* uit Visionair maart 2017 aan.
- PO IJsselmeer heeft WMR gevraagd of een alternatief beheer van baars, snoekbaars, brasem en blankvoorn op basis van het advies mogelijk is. Op 22 maart 2017 is dit besproken met vissers, PO IJsselmeer en de Stichting Transitie IJsselmeer (STIJ). Door de aanwezige vissers is besloten dat de PO IJsselmeer een alternatief, het zogenaamde *Plan B*, zal ontwikkelen met meer eigen verantwoordelijkheid en meer tijd voor de vissers. Het is een plan dat gebaseerd is op het WMR adviesrapport. Het is een alternatieve route om hetzelfde beheerdoel te bereiken als in het adviesrapport staat, namelijk dat de bestanden in omvang niet verder achteruit gaan. Plan B bevat duidelijke doelen, acties, jaarlijkse evaluatie momenten en aanvullende acties gericht op een langere termijn (3 jaar) dan die in het adviesrapport van WMR wordt aangehouden. De meerwaarde daarvan is dat het zorgt voor stabiliteit en rust voor alle partijen die betrokken zijn.
- *Plan B* bevat de volgende 5 onderdelen:
 1. **Stabiliteit:** Stabiliteit voor de visserij voor een periode van 3 jaar. De extra voorzorg (↓20% reductie visserij-inspanning) van het nieuwe beheersysteem wordt niet direct (2017) maar geleidelijk ingevoerd (2020). Voor de soorten waar het beter mee gaat, snoekbaars en baars, kan met de huidige 15% van de staande netten worden gevisst. Het herstel van beide visbestanden kan zich doorzetten bij gelijkblijvende visserij-inspanning. Voor soorten waar het niet goed mee gaat, blankvoorn en brasem, worden door de vissers extra maatregelen getroffen om deze soorten te ontzien. Snoekbaars en baars hebben een grotere commerciële waarde dan de brasem en blankvoorn (bijvangst).

³ Artikel 2 lid a van de Visserijwet 1963 en artikel 5 lid b van de Uitvoeringsregeling visserij.

⁴ KRW beheerdoelstelling snoekbaars: evenwichtige populatie bestaat uit 50% ondermaatse (juveniele) en 50% maatse (volwassen) exemplaren.

⁵ M. Groen et. al, *Divergent length class distribution in bream (Abramis brama) populations in the Netherlands*, AT-KB/WUR, 2016.

2. Blankvoorn en Brasem ontzien & de visserij op (snoek)baars loskoppelen van die op blankvoorn/brasem:

Doel: vangsten blankvoorn en brasem met 36% reduceren ten opzichte van het visseizoen 2016/2017.

Acties: in de periode 1 juli – 15 november⁶, te beginnen in 2017, zullen vissers in de staande netten met een maaswijdte van 101 mm, GEEN ladders meer gebruiken. Ladders zijn touwtjes die op regelmatige afstand tussen de loodlijn en drijflijn worden gespannen waardoor het net gaat warrelen met als doel om naast snoekbaars en baars, ook andere schubvis zoals blankvoorn en brasem bij te vangen.

Evaluatie: in het visseizoen 2017/2018 zal een vergelijkend onderzoek⁷ worden gedaan in een experiment met staandwant met en zonder ladders voor 101 mm. Het resultaat van dit onderzoek dient 1 maart 2018 gereed te zijn. Vangst- en inspanningsregistratie van de vissers vormt een essentieel onderdeel van het onderzoek. De gegevens worden wekelijks doorgestuurd naar de PO en WMR. De PO ziet hierop toe, met inachtneming van regels rondom bescherming persoonsgegevens.

- ➔ het verwachte vangstreductie-effect voor blankvoorn en brasem (tot 40 cm lengte) ligt volgens de vissers tussen 25%-50%.
- ➔ wetenschappelijke toetsing van het verwachte vangstreductie-effect laten bepalen door WMR. Meest voor de hand liggend en meest kosten efficiënt is de route om deze toetsing te combineren met het lopende *Multi-mesh-size* onderzoek van WMR.

Aanvullende acties: Als blijkt dat het doel, 36% reductie vangsten brasem en blankvoorn, niet wordt gehaald, worden aanvullende maatregelen voor het visseizoen 2018/2019 geformuleerd door de vissers en onderzoekers (onderzoeksamenwerking). De naleving ervan is eenvoudig te controleren tegelijkertijd met een eventuele controle op de in gebruik zijnde merken. Het betreft de volgende aanvullende maatregelen die op 1 mei 2018 bekend moeten zijn:

- ➔ uitbreiding periode waarin niet met ladders mag worden gevestigd in netten met maaswijdte van 101 mm (gladde vis brasem en blankvoorn)⁸. Indien dit als maatregel onvoldoende effect heeft zal worden overgegaan op;
- ➔ het verhogen van de maaswijdte in netten van 101 mm. Binnen de technische en financiële mogelijkheden die partijen hebben, zou gestart kunnen worden met een wetenschappelijke verkenning naar de effecten van een gefaseerde ophoging van de minimum maaswijdte. Hierbij wordt gedacht aan een experiment met netten met een maaswijdte van 104 mm⁹. EZ zal als opdrachtgever voor WMR om toestemming

⁶ In eerste versie was dit van 1 juli – 1 november. Twee weken extra dus dat er niet met ladders mag worden gevestigd met netten van 101 mm op schubvis.

⁷ Onafhankelijk wetenschappelijk onderzoek, onderdeel van de samenwerking tussen STIJ en WMR 2017-2018. Onderdeel hiervan is ook een experiment om duurzame oogst te berekenen en te monitoren. Lopende WMR onderzoeken zoals het *Multi-mesh-size* onderzoek en de Marktbeemonstering kunnen worden uitgebreid om de effecten van het niet meer gebruiken van ladders in staande netten te monitoren.

⁸ Deze maatregel is niet aan te bevelen voor grotere maaswijdtes omdat blankvoorn en jonge brasem (helaas ook baars!), sporadisch of nooit wordt gevangen in netten met grotere maaswijdtes >(105 mm).

⁹ Dit experiment kan in het seizoen 2017/2018 kunnen beginnen als onderdeel van het *Multi-mesh-size* onderzoek of van het onafhankelijk wetenschappelijk onderzoek van STIJ en WMR. Eventueel opschalen in 2018/2019.

worden gevraagd. Op verzoek van WMR zullen vissers medewerking verlenen aan het onderzoek. De PO ziet hierop toe. Indien nodig wordt dit opgeschaald via het onderzoek 'verbeteren visstand onderzoek' (punt 5) in de periode 2018-2019. Vissers verwachtten dat dit in beginsel zal resulteren in 80% minder vangsten van baars en blankvoorn, maar dat ook op langere termijn dit effect boven de 50% zal blijven, wat gezien de reductiedoelstelling van 36%, een ernstige en daarom tijdelijke maatregel zou moeten zijn. De resultaten van de vangst en inspanningsregistratie zal moeten uitwijzen of deze maatregel in stand moet blijven of nog verder aangescherpt moet worden. Het is zeer aannemelijk dat met deze extra beperkingen een groot deel van de snoekbaars blijft zwemmen en doorgroeit. Het is te verwachten dat als de maaswijdte verder verhoogd zou worden, de vissers uitsluitend zijn aangewezen op grote snoekbaars en grote brasem. Blankvoorn en baars vangsten zullen immers tot praktisch nul worden gereduceerd. Dit is niet wenselijk.

- ook zullen vissers, als dat nodig is, per 1 juli 2018 de minimum maaswijdte van de verlaagde netten (<40 cm) waarmee op wolhandkrab wordt gevestigd, verhogen van 101 naar 120 mm¹⁰. De kans op incidentele bijvangst van blankvoorn en brasem wordt daarmee verminderd. Bovendien willen de vissers hiermee het risico van misbruik tegengaan, namelijk dat de netten worden aangepast voor gerichte visserij op schubvis (101 mm).

De vissers nemen deze maatregelen ten behoeve van bijvangstsoorten blankvoorn en brasem. Het zijn forse stappen met als gevolg een vermindering van vangsten en inkomsten. De vissers benadrukken bereid te zijn tot iedere zinvolle en praktisch gerichte maatregel. Daar zou tegenover moeten staan dat zij serieus worden genomen door de overheid en andere betrokken partijen want ze nemen eigen verantwoordelijkheid. Voorgestelde maatregelen komen voort uit kunde van hun beroep. Zij verzetten zich logischerwijs tegen "kort door de bocht acties" die onnodig verdere schade toebrengen aan de bedrijfsvoering. De visserijsector pleit daarom voor adaptief beheer, gebaseerd op jaarlijkse cyclus van onderzoek, monitoring, handhaving en evaluatie.

Het verbod op de zegenvisserij in de havens op scholende blankvoorn en brasem dat in 2014 is ingesteld, zal naar verwachting de komende jaren een positief effect geven op beide visbestanden. Dat geldt zeker ook voor de enorme reductie van de zegenvisserij (met ↓ 95%) sinds 2014. Om een vergunning in het kader van de Wet Natuurbescherming te verkrijgen, heeft de PO IJsselmeer besloten om de capaciteit die met verlaagde staande netten voor de Wolhandkrab visserij kan worden ingezet, fors (met ↓ 84%) te reduceren van 125.800 merkweken (3.400 netten x 37 weken) naar 20.500 merkweken.

Vanwege het grote belang van (spiegel) karper voor sportvissers en de wens om een stabiel bestand in het IJsselmeer en Markermeer op te bouwen, zullen beroepsvissers de komende 3 jaar levende karpers terug zetten.

¹⁰ In eerste versie staat 140 mm in plaats van 120 mm. Kans op incidentele bijvangst van brasem is namelijk kleiner in 120 mm.

3. **Beheerdoelen aanscherpen:** In de periode van 3 jaar kan de visserijbeheerder voor de vier schubvissoorten beheerdoelen vaststellen die tegemoet komen aan de Visserijwet (duurzaam vissen), de Wet Natuurbescherming (voedselreservering vogels) en de Kaderrichtlijn Water (helder water, evenwichtige visbestanden)¹¹. Ook zullen beheerdoelen voor andere commerciële vissoorten geformuleerd kunnen worden. Dat geldt niet alleen voor karper maar ook voor andere soorten. Veranderingen in het ecosysteem leiden namelijk tot veranderingen in de soortensamenstelling van het IJsselmeer en Markermeer. Belangrijk is dat de beheerdoelen vanuit de disciplines Visserijwet, Wet Natuurbescherming en Kaderrichtlijn Water en mogelijk nog andere geharmoniseerd worden. Dat is niet alleen in het belang van de vissers die momenteel geconfronteerd worden met verschillende en vaak tegenstrijdige eisen, maar ook voor de natuur- en milieuorganisaties, sportvissers en de overheid zelf. Het verhogen dan wel verlagen van de maaswijdte van staande netten voor de schubvisserij is afhankelijk van het beheerdoel van de verschillende visbestanden. In de planperiode van 3 jaar kan het Ministerie van Economische Zaken beheerdoelen voor de verschillende bestanden vaststellen. Op basis van die doelen kunnen door de vissers in samenwerking met de onderzoekers¹², maatregelen worden vastgesteld zoals het verhogen dan wel verlagen van de maaswijdte van netten. Dit onderzoek zal in de periode 2017-2018 plaatsvinden. Voor snoekbaars en baars kan het doel zijn dat deze soorten op Maximum Sustainable Yield (MSY)¹³ niveau worden beheerd. Dat garandeert een meeste opbrengst (duurzaam) en betekent een goede populatieopbouw. Voor brasem en blankvoorn zou een goede populatieopbouw¹⁴ het beheerdoel kunnen zijn. In 2019 wordt een evaluatiebijeenkomst georganiseerd door de vissers (PO IJsselmeer) met betrokken partijen en het Ministerie van Economische Zaken om de resultaten van de visseizoenen 2017/2018 en 2018/2019 te evalueren en ook de beheerdoelen voor de komende jaren aan te scherpen. Op basis van die evaluatie doen de vissers (PO IJsselmeer) een voorstel voor het voorzetten van het adaptief beheer voor de periode vanaf 2020.
4. **Vangst- en inspanningsregistratie aantoonbaar correct:** de huidige vangst- en inspanningsregistratie met behulp van papieren logboeken, biedt onvoldoende vertrouwen voor onderzoekers om als data te gebruiken voor bestandschattingen. De logboeken worden op verzoek van het Ministerie een paar keer per jaar opgevraagd maar controle en handhaving ervan vinden niet plaats. Goede inspannings- en vangstgegevens zijn noodzakelijk, niet alleen voor onderzoek, controle & handhaving,

¹¹ Voor dit onderdeel van plan B is samenwerking gezocht met STIJ die in juli 2017 start met een experiment gericht op het berekenen en monitoren van duurzame oogst. Onderdeel daarvan is ook de discussie over en de formulering van de beheerdoelen.

¹² In het kader van de samenwerking van STIJ en WMR zal dit onderdeel uitmaken van het project 'Gedeelde Werkelijkheid Vissen'. Daarnaast wordt begin juni door WMR en STIJ een voorstel rond bemonstering ingediend voor subsidie in het kader van EFMZV.

¹³ Kijk voor meer informatie op [https://www.ices.dk/sites/pub/Publication%20Reports/Advice/2013/2013/1.2 General context of ICES advice 2013 June.pdf](https://www.ices.dk/sites/pub/Publication%20Reports/Advice/2013/2013/1.2%20General%20context%20of%20ICES%20advice%202013%20June.pdf).

¹⁴ Een goede populatieopbouw dient nader gedefinieerd te worden. Onder de Kaderrichtlijn Water wordt als norm aangehouden dat een bestand uit 50% maatse en 50% ondermaatse exemplaren moet bestaan. Dat pleit ervoor om minimummaten in te stellen.

maar vooral ook om te laten zien wat vissers doen. Laten zien dat *Plan B* daadwerkelijk in de praktijk wordt gebracht en dat het ook echt werkt. Om dit te laten zien is real-time registratie een voorwaarde. Om de administratieve lasten te beperken dient dat elektronisch te gebeuren. Vissers gaan het komende visseizoen gebruik maken van digitale vangst- en inspanning registratie (elektronisch logboek) waarop controle en handhaving door overheid en PO¹⁵ mogelijk is. Vissers zullen allen meewerken aan pilots om dit systeem werkbaar te krijgen en snel en effectief in de praktijk in te zetten. De PO ziet hier op toe. Het doel is dat de gegevens van de visserij betrouwbaar worden en gebruikt kunnen worden voor bestandschatting en vangstadvies in de toekomst. Het project *Digitale Vangstregistratie* van de Nederlandse Vissersbond dat met financiële steun van STIJ wordt uitgevoerd, zal een belangrijke factor worden om de doelstelling van een aantoonbaar correcte vangst- en inspanningsregistratie systeem (elektronisch logboek) vorm te geven¹⁶.

5. **Verbeteren visstand onderzoek:** STIJ heeft het initiatief genomen om in samenwerking met WMR en de vissers in 2017 van start te gaan met een project waarbij onderzoekers en vissers gaan samenwerken om het visstand onderzoek te verbeteren¹⁷. Niet alleen de manier van monitoren maar ook de omvang ervan (aanvullende gegevens) zal worden onderzocht in lijn met de motie Dijkgraaf. Hierin wordt ook meegenomen aanvullend onderzoek naar netaanpassingen (maaswijdte).
6. **Controle en handhaving:** vissers zijn bereid om een sanctiereglement op te stellen dat zowel door leden als niet-leden van de PO IJsselmeer wordt ondertekend. Een onafhankelijke commissie die belast wordt met de controle en sanctionering van de maatregelen, zal worden ingesteld. Het initiatief hiertoe zal genomen kunnen worden door de STIJ en de PO IJsselmeer. PO IJsselmeer is bereid om eigen controleurs (boa's) aan te stellen maar heeft daarvoor niet de benodigde financiële middelen. Indien het Ministerie van EZ of een andere partij bereid is om die ter beschikking te stellen dan kan private controle en handhaving vorm worden gegeven. Vissers staan open voor het opstellen van een convenant met de NVWA om een transparantere relatie en (kosten)effectievere handhavingsmethodiek te bewerkstelligen. Dit zou bijvoorbeeld vorm gegeven kunnen worden door het ondertekenen van een intentieverklaring tussen betrokken partijen. Verder staan vissers er open voor om in PO IJsselmeer of STIJ-verband een analyse van mogelijkheden voor handhaving op naleving van bovengenoemde maatregelen door externe partijen te onderzoeken. Een vorm dus van vrijwillige externe controle.

¹⁵ PO kan controle uitoefenen op verschillen tussen logboeken en afslaggegevens. Periodiek kan de PO een tussenstand geven van de aanlandingen en visserij-inspanning aan betrokken partijen. Dit draagt bij aan de transparantie van de visserij. Zij is ook bereid mee te werken aan het STIJ-experiment rond de berekening en monitoring van de duurzame oogst.

¹⁶ Voor het succesvol mee kunnen werken aan digitale vangstregistratie is het belangrijk dat op korte termijn EZ helderheid biedt over de eisen die zij gaat stellen aan de digitale vangstregistratie per 1 juli 2018.

¹⁷ Begin juni wordt door WMR en STIJ een voorstel rond bemonstering ingediend voor subsidie in het kader van EFMZV

Argumentatie

- **Eigen verantwoordelijkheid:** Met dit *Plan B* nemen de visser hun verantwoordelijkheid om het beheer zelf vorm te geven in plaats van dat haar dit wordt opgedragen door anderen.
- **Geleidelijkheid:** Er is meer tijd nodig om te komen tot een nieuw beheer van de schubvis bestanden in het IJsselmeer en Markermeer. Het verwachte positieve effect van de enorme reductie van de visserij-inspanning in 2014, namelijk ↓85% netten, ↓95% zegenvisserij, een verbod op fuikenvisserij met ruiven en een verbod op de zegenvisserij in de havens, heeft blijkbaar meer tijd nodig om zich te openbaren. Baars en snoekbaars reageren al positief op deze maatregelen, blankvoorn en brasem nog niet. Om het geheel in perspectief te plaatsen: in de periode 1988 – 2017 is de vergunde netten capaciteit (merken x weken) in stappen fors (↓67% reductie) afgenomen van 444.000 merkweken (12.000 merken x 37 weken) naar 148.000 merkweken (4.000 merken x 37 weken). PO IJsselmeer vraagt voor het seizoen 2017-2018 slechts 29% (↓71% reductie) aan, namelijk 20.500 merkweken.
- **Draagvlak:** Het beheersysteem (*DLS*) is in 2016 door ICES aangepast waardoor er een extra voorzorg van 20% is ingesteld bovenop de bestaande voorzorg van 20%. Als het advies van WMR onverkort wordt overgenomen dan dreigt wederom een forse reductie van de vangstmogelijkheden voor vissers. Bedrijven zullen onder het bestaansminimum terecht komen als slechts nog met enkele netjes gevist kan worden. Het draagvlak onder vissers voor het beheer zal verder afnemen en dat heeft gevolgen voor de naleving. Vissers vinden het onrechtvaardig dat ze weer worden gekort terwijl het met de belangrijkste visbestanden baars en snoekbaars juist beter gaat. Vissers beginnen langzaam in te zien dat het grote offer dat in 2014 is gebracht, positieve gevolgen heeft voor de visstand en hun toekomstperspectief. Het nieuwe beheerssysteem met extra voorzorg wordt door de vissers niet afgewezen maar gevraagd wordt om meer tijd voor de invoering ervan.
- **Samenwerking:** Het is positief dat vissers eigen verantwoordelijkheid willen nemen voor een beter beheer van de schubvis bestanden. Beter samenwerking met onderzoekers is een belangrijke stap voorwaarts op weg naar gedragen vangstadvisen en een beter visserijbeheer.
- **Perspectief:** Vissers hebben toekomst perspectief nodig. Het *Plan B* biedt perspectief omdat er tijd wordt gewonnen in ruil voor maatregelen die gedragen worden en leiden tot een duurzame visserij.
- **Algemeen verbindend verklaren:** Onderdelen van *Plan B* kunnen worden opgenomen in het Visplan van de PO IJsselmeer. Het Visplan 2017 is al goedgekeurd maar kan voor 1 juli worden aangevuld. Het probleem is echter dat een aantal vissers geen lid meer is van de PO IJsselmeer. Om ervoor te zorgen dat die vissers zich ook houden aan de maatregelen van *Plan B* (PO maatregelen), zal het Ministerie van Economische Zaken verzocht worden de maatregelen middels een algemeen verbindend verklaring op basis van de EU Marktverordening op te leggen¹⁸.
- **Behoud van vangstrechten:** Vissers verzetten zich tegen het voornemen van de overheid (Ministerie van EZ) om de ongebruikte netten op termijn af te romen. Zij willen de

¹⁸ Artikel 22 van de VERORDENING (EU) Nr. 1379/2013 VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD van 11 december 2013, houdende een gemeenschappelijke marktordening voor visserijproducten en aquacultuurproducten, tot wijziging van Verordeningen (EG) nr. 1184/2006 en (EG) nr. 1224/2009 van de Raad en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 104/2000 van de Raad.

vangstrechten (aantal nettenmerken) behouden, ook als er door verplichte dan wel vrijwillige reductie tijdelijk geen gebruik van gemaakt wordt. Het Ministerie heeft duidelijk gemaakt dat ze geen geld beschikbaar wenst te stellen voor uitkoop van vangstrechten maar vissers verzetten zich tegen het een koude sanering. PO IJsselmeer heeft de wens dat visserij inspanning voor meerdere jaren¹⁹ wordt vastgesteld op basis van wetenschappelijk advies. De jaarlijkse bijstelling van de visserij inspanning zorgt voor onzekerheid bij de vissers en beheerders.

Conclusie

Plan B geeft in antwoord op het WMR adviesrapport een alternatieve route om de gewenste vangstreducties ten behoeve van de bescherming van brasem en blankvoorn te bereiken. Het is een plan van de vissers zelf waarin eigen verantwoordelijkheid wordt genomen en wat uiteindelijk moet leiden tot een beter visstand onderzoek en een beter visserijbeheer. De staatssecretaris en het bestuurlijk overleg worden gevraagd om in te stemmen met *Plan B* van de sector.

¹⁹ Meerjarenplan voor een periode van 3 of 5 jaar. Visrechten (merken) blijven behouden maar kunnen alleen op basis van wetenschappelijk advies worden ingezet (visserij-inspanning).